

N:o 24.

Ank. till Riksd. kansli den 17 april 1907 kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande
n:o 7, i anledning af väckt motion om skrifvelse till
Kungl. Maj:t angående förbättrade anordningar vid
cirkus- och varietéföreställningar.*

Till utskottet har hänvisats en af herr *Per Pehrsson* i Österby inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 187, af följande lydelse: »Under hänvisande till den af herr *A. von Möller* i Första Kammaren väckta motionen n:o 43, i hvars motivering jag i hufvudsak instämmer, tillåter jag mig värdsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida icke genom skärpt tillsyn eller införande af mera effektiva bestämmelser dels en inskränkning må kunna ske i barns och minderårigas medverkan vid teaterföreställningar, vid cirkus-, varieté- och därmed jämförliga föreställningar, dels ock sådant, som uppenbart utöfvar en förråande inverkan på publiken, särskildt den minderåriga, må vid slika föreställningar, djurförelisningar och dylikt kunna förhindras, samt att, därest utredningen därtill föranleder, vidtaga de åtgärder, som Kungl. Maj:t må finna af behovet påkallade.»

I fråga om den af motionären åberopade motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till omförmälda motion n:o 43 af herr *A. von Möller* i Första Kammaren.

Nyss nämnda motion har af Första Kammaren hänvisats till dess andra tillfälliga utskott, som i anledning af densamma afgifvit följande utlåtande:

»Utskottet har funnit motionen åsyfta

1:o skärpta bestämmelser i fråga om cirkus- och varietéföreställningar af beskaffenhet att medföra uppenbar fara för människolif;

2:o inskränkning af barns medverkan vid teaterföreställningar och i sammanhang därmed framställning om åtgärder i ändamål att göra tillämpningen af kungl. förordningen den 10 december 1897 angående förbud mot barns användande vid offentliga förevisningar mera effektiv;

3:o förbud mot minderårigas tillträde till sådana föreställningar eller förevisningar, som kunna verka förråande på barnasinnets och

4:o ingripande mot det djurplågeri, som utöfvas genom djurförevisningar såväl i menagerier som ock eljest, särskildt före eller vid svårare dressyrnummer.

Vidkommande då först det under mom. 1 upptagna ämnet, så lär det för visso icke kunna förnekas, hvad motionären med en mångfald exempel ådagalagt, att vid cirkus- och varietéföreställningar ofta förekomma akrobatiska konststycken och därmed jämförliga nummer af sådan beskaffenhet, att den uppträdandes lif uppenbarligen svärfvar i fara och ganska ofta får utgöra insatsen. Det upprörande i ett slikt förhållande äfvensom de skadliga intryck, däraf kunna alstras på den stora mängden af åskådare, torde vid närmare eftertanke icke kunna af någon jäfvas. Och båda dessa hänsynen kräfva, att samhället söker i möjligaste mån gripa in för att bereda utväg till förebyggande eller inställande af föreställningar af ifrågavarande slag.

De stadganden, hvartill man i detta afseende för närvarande är hänvisad, innehållas i § 13 mom. 5 af ordningsstadgan för rikets städer, hvori föreskrifves, att, där sig visar, att offentlig föreställning, för hvars hållande fordras anmälan hos eller tillstånd af polismyndighet, åsyftar eller innebär något, som strider mot sedlighet eller allmän lag, eller föranleder till svårare oordning, äger polismyndigheten att dess förnyande förbjuda eller ock, såsom orden i följande punkt lyda, sammankomsten upplösa. Då under de angifna fallen näppeligen lär kunna inbegripas det af motionären afsedda, synes det utskottet vara erforderligt, att åt berörda stadgande gifves ett vid-

sträcktare innehåll, så att polismyndighet må äga fog att ingripa jämväl då föreställningen medför *uppenbar fara* för därvid uppträdandes lif.

Visserligen är ordningsstadgans tillämplighet begränsad till rikets städer samt de områden därinvid och de tätare bebyggda landtsamhällen, i fråga om hvilka särskildt förordnats; men då föreställningar af ifrågasvarande slag sällan äga rum å rena landsbygden, har utskottet ansett sig sakna skäl att i ämnet förorda annan åtgärd än ofvanberörda tillägg till 13 § i ordningsstadgan.

Hvad beträffar den af motionären önskade inskränkningen af barns medverkan vid teaterföreställningar, vill utskottet föra i erinran, hurusom Riksdagen år 1896 i skrifvelse till Konungen hemställde, att barn och minderåriga ej måtte tillåtas att uppträda å cirkus-, varieté- och därmed jämförliga föreställningar samt deras medverkan vid teaterföreställningar inskränkas. Denna framställning föranledde utfärdandet af kungl. förordningen den 10 december 1897, däri vid ansvarspåföljd stadgas förbud mot att vare sig i stad eller på landet vid lindansning, positivspelning eller dylikt, akrobatiska konststycken, konstridning, djurförevisning eller andra med dessa jämförliga, offentliga tillställningar använda barn af mankön under fjorton år och af kvinnkön under femton år. Riksdagens framställning i hvad den afsåg inskränkning i barns användande vid teaterföreställningar lämnades således utan afseende, och detta, enligt hvad uppgifvits, hufvudsakligen af hänsyn till hvad chefen för kungl. teatern i afgifvet yttrande anförde mot lämpligheten af den ifrågasatta lagstiftningen.

Utskottet för sin del anser visserligen, att ett absolut förbud mot barns användande vid teaterföreställningar icke lämpligen bör utfärdas, då därigenom uppförandet af vissa teaterstycken, kanske af betydande konstnärligt värde, skulle omöjliggöras. Men å andra sidan synes det utskottet icke böra såsom hittills utan begränsning tillstädjas att vid dylika föreställningar använda barn eller minderåriga, hvilka lätteligen kunna röna menlig inverkan däraf för sin framtida utveckling. Utan att för egen del ingå på någon närmare bevisföring härutinnan, får utskottet till stöd för sin uppfattning i ämnet återopa ett utskottet tillhandakommet, af folkskoleinspektören i Stockholm professor Frans von Schéele den 8 sistlidne mars afgifvet yttrande, så lydande:

»Ombedd att yttra mig rörande de erfarenheter, som man vid Stockholms stads folkskolor gjort rörande skolbarnens anställning vid de offent-

liga teatrarna, har jag föredragit denna fråga på den 6 innevarande mars månad hållet sammantråde med samtliga öfverlärare vid sagda skolor, och hafva dessa därvid enhälligt uttalat såsom sin åsikt, att erfarenheten vid skolorna ofta visat ett skadligt inflytande af barnens deltagande i teaterarbetet på deras tillgodogörande af skolundervisningen och på deras utveckling. För de bland dessa barn, som ej äro särskildt starka, är arbetet vid teatrarna vid sidan af skolarbetet mången gång märkbart öfveranstängande, liksom vistelsen å teatrarna och de nattliga hemvandringarna från dessa måste anses innebära fara för moraliskt skadliga inflytelser på barnen.

Såväl sagda öfverlärare som undertecknad anse det därför i hög grad önskvärdt, att genom lagstiftningsåtgärder något gjordes för att förhindra eller åtminstone väsentligt minska anställandet af barn i skolåldern vid teatrarna.»

Enligt uppgift från kungl. teaterns kansli hafva under innevarande spelår vid föreställningarna därstädes varit anställda en gosse på 11 år, två flickor på 14 år, tre flickor på 13, två på 10 och en på 9 år, hvarjämte i baletter och vid barnföreställningar uppträdt åtskilliga minderåriga af båda könen ända ned till 8 år.

Det torde bemärkas, att uppgiften gäller endast en teater; men äfven vid öfriga teatrar såväl i hufvudstaden som landsorten förekommer vid åtskilliga tillfällen barns användande vid föreställningarna. Och den moraliska vådan däraf torde stå i direkt förhållande till den sedliga halten hos det sällskap, bland hvilket barnen komma till användning.

Den franska lagstiftningen i detta ämne innehåller, att minderåriga icke må användas vid offentliga teaterföreställningar, med mindre tillstånd för särskilda fall meddelats af vederbörande myndigheter.

Det synes utskottet synnerligen lämpligt att hos oss införa en föreskrift af enahanda innebörd, och vill utskottet fördenskull förorda en framställning till Konungen, att förenämnda förordning af den 10 december 1897 måtte få tillämplighet jämväl å teaterföreställningar, dock att öfverståthållareämbetet i Stockholm och, hvad landsorten angår, vederbörande Konungens befallningshafvande må äga att för särskilda fall medgifva undantag från det i förordningen stadgade förbudet.

Motionärens påstående, att berörda förordning blifvit mera en lag blott på papperet, och hans därpå grundade yrkande, att tillämpningen däraf måtte göras mera effektiv, innebär i själfva verket ett klander af det sätt, hvarpå rikets polismyndigheter och åklagare vakat öfver förord-

ningens efterlefnad. Men då detta utgör ett ämne, hvarmed det icke kan tillkomma Riksdagen att taga omedelbar befattning, finner utskottet, som emellertid förväntar, att genom motionen vederbörandes uppmärksamhet blifvit fästad å saken, motionen i denna del böra lämnas utan afseende.

Beträffande det af motionären åsyftade förbud mot minderårigas tillträde till sådana föreställningar eller förevisningar, som kunna verka förråande på barnasinnets, så uppskattar utskottet till fullo det behjärtansvärda i detta syftemål. Men enligt utskottets mening tillhör det icke lagstiftningen att utan högst viktiga skäl göra inskränkning i den af ålder erkända föräldra- och målsmansrätten; och utskottet vågar draga i tvifvelsmål, att i förevarande hänseende sådana skäl äro för handen. Därtill kommer, att afgörandet af hvad som i ena eller andra fallet må anses öfva förråande inverkan skulle blifva mer eller mindre godtyckligt, hvarigenom ett lagstadgande i ämnet finge en synnerligen ojämn tillämpning.

Vid sådana förhållanden finner utskottet sig böra afstyrka motionen såvidt nu är i fråga.

Hvad slutligen angår det i motionen berörda djurplågeriet, i den mån sådant kan i de påpekade afseendena anses förefinnas, bör enligt utskottets åsikt för stärfjande däraf straffbestämmelsen i 18 kap. 16 § strafflagen vara till fyllest, i hvarje fall enligt den affattning, som årets Riksdag för sin del antagit, hvadan vidare åtgärd härutinnan icke lär vara erforderlig.

Under åberopande af hvad sålunda vid behandlingen af de särskilda punkterna härofvän anförts, hemställer utskottet:

1:o) att Första Kammarer i anledning af herr von Möllers förevarande motion ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Konungen anhåller,

a) att åt § 13 mom. 5 i ordningsstadgan för rikets ständer måtte gifvas den ändrade lydelse, att den i momentet åt polismyndighet gifna befogenheten utsträcker att gälla äfven för det fall, att tillställning af angifven beskaffenhet medför uppenbar fara för därvid uppträdandes lif;

b) att kungl. förordningen den 10 december 1897 angående förbud mot barns användande vid offentliga förevisningar måtte förklaras gälla jämväl teaterföreställningar, dock att beträffande Stockholm öfverståthållare-ambetet och, hvad riket i öfrigt angår, vederbörande Konungens befallningshafvande må i fråga om sistberörda föreställningar äga att för särskilda fall medgifva undantag från det i förordningen stadgade förbudet.

2:o) att motionen i öfriga delar icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda.»

Hvad utskottet sålunda hemställt har af Första Kammaren bifallits, och har protokollsutdrag härom ankommit till Andra Kammaren samt af densamma remitterats till dess tillfälliga utskott n:o 1.

Då Andra Kammarens tillfälliga utskott nu går att yttra sig i föreliggande fråga, så anser utskottet sig först böra påpeka, att motionären i Andra Kammaren, herr Per Pehrsson, genom den affattning, som hans i motionen n:o 187 gjorda hemställan erhållit, för Andra Kammarens vidkommande i visst afseende gifvit frågan en något mindre omfattning än den haft för Första Kammaren på grund af den därstädes väckta motionen. Herr Per Pehrsson har nämligen i sin hemställan icke påyrkat något ingripande mot det djurplågeri i och för sig, som i åtskilliga fall, enligt hvad herr A. von Möller i sin motion påpekat, torde förekomma vid eller i samband med djurförevisningar och i menagerier. Då hvad herr A. von Möller i detta hänseende inom Första Kammaren påyrkat ej heller ledt till någon Första Kammarens åtgärd, saknar utskottet anledning att yttra sig rörande denna del af ärendet.

I öfriga delar torde hvad motionären i Andra Kammaren påyrkat kunna anses sammanfalla med herr A. von Möllers inom Första Kammaren väckta förslag. Och då utskottet för sin del instämmer i hvad Första Kammarens tillfälliga utskott i afseende härå anfört, hemställer utskottet:

1:o) att Andra Kammaren i anledning af herr Per Pehrssons i Österby motion n:o 187 och med biträdande af Första Kammarens beslut i anledning af herr A. von Möllers omförmälda motion ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Konungen anhåller,

a) att åt § 13 mom. 5 i ordningsstadgan för rikets städer måtte gifvas den ändrade lydelse, att den

i momentet åt polismyndighet gifna befogenheten utsträckes att gälla äfven för det fall, att tillställning af angifven beskaffenhet medför uppenbar fara för därvid uppträdandes lif;

b) att kungl. förordningen den 10 december 1897 angående förbud mot barns användande vid offentliga förevisningar måtte förklaras gälla jämväl teaterföreställningar, dock att beträffande Stockholm öfverståhållareämbetet och, hvad riket i öfrigt angår, vederbörande Konungens befallningshafvande må i fråga om sistberörda föreställningar äga att för särskilda fall medgifva undantag från det i förordningen stadgade förbudet.

2:o) att herr Per Pehrssons förevarande motion, såvidt den går utöfver hvad här ofvan under 1 a) och b) angifvits, icke må till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 april 1907.

På utskottets vägnar:

ROBERT JOHANSSON.

Det skulle här antecknas, att herr *H. Wijk* icke deltagit i den slutliga behandlingen af detta ärende.
